

Creativiteit en zakelijkheid vinden elkaar in bedrijfskunst

(tijd) - De kunstwereld en het bedrijfsleven kunnen veel van elkaar leren, maar het water tussen beide werelden is doorgaans te diep. De clichés die ondernemers en kunstenaars over elkaar hebben, houden die kloof vaak in stand. Siemens Automation & Drives in Huizingen zocht de confrontatie wel op. Enkele medewerkers van het bedrijf werken samen met een installatiekunstenaar aan een kunstproject. 'De bedrijfswereld kan veel leren van het creatieve proces bij de kunstenaar, terwijl de kunstwereld veel kan opsteken van het zakelijke denken', luidt het eensgezind.

Kunst en economie liggen mijlenver verwijderd van elkaar, lijkt het wel. Hoewel sommige bedrijven inspanningen leveren kunst binnen de kantoorwanden te brengen, gaat dat dikwijls niet verder dan het ophangen van een schilderij aan de receptie of in het kantoor van de directeur. Kunstwerken worden verzameld uit persoonlijke interesse of als investering.

Siemens maakte vroeger ook budgetten vrij om kunstwerken te kopen, maar door de economische malaise van vier, vijf jaar geleden werd daarmee gestopt. 'Je kunt geen dure kunstwerken kopen op een moment dat de medewerkers moeten besparen. Dat is een boodschap die moeilijk te verkopen is', zegt Philip Maertens, directeur van Siemens Automation & Drives. Het bedrijf richt zich naar de industriële wereld en verkoopt volledig integreerbare automatiseringsproducten en -systemen, motoren en frequentieregelaars, laagspanningsmateriaal en installatiemateriaal.

Philip Maertens zocht als kunstliefhebber naar een originele link met de kunstwereld. 'De bedrijfswereld kan veel opsteken van de creativiteit van de kunstenaar, terwijl die zelf veel kan leren over de zakelijkheid in bedrijven', legt hij uit. Hij probeerde de klassieke benadering van het bedrijf dat een of andere kunstvorm sponsort zoveel mogelijk te omzeilen. Hij kwam toevallig in contact met Arteconomy, een VZW die de kruisbestuiving tussen kunst en economie wil realiseren. 'Het vernieuwende van het

project ligt vooral in de persoonlijke samenwerking tussen het bedrijf en de kunstenaar. We stellen onze producten, kennis en mensen ter beschikking en hoeven dus geen al te grote investeringen te doen. Op die manier ontstaat er voor beide partijen een win-winsituatie.'

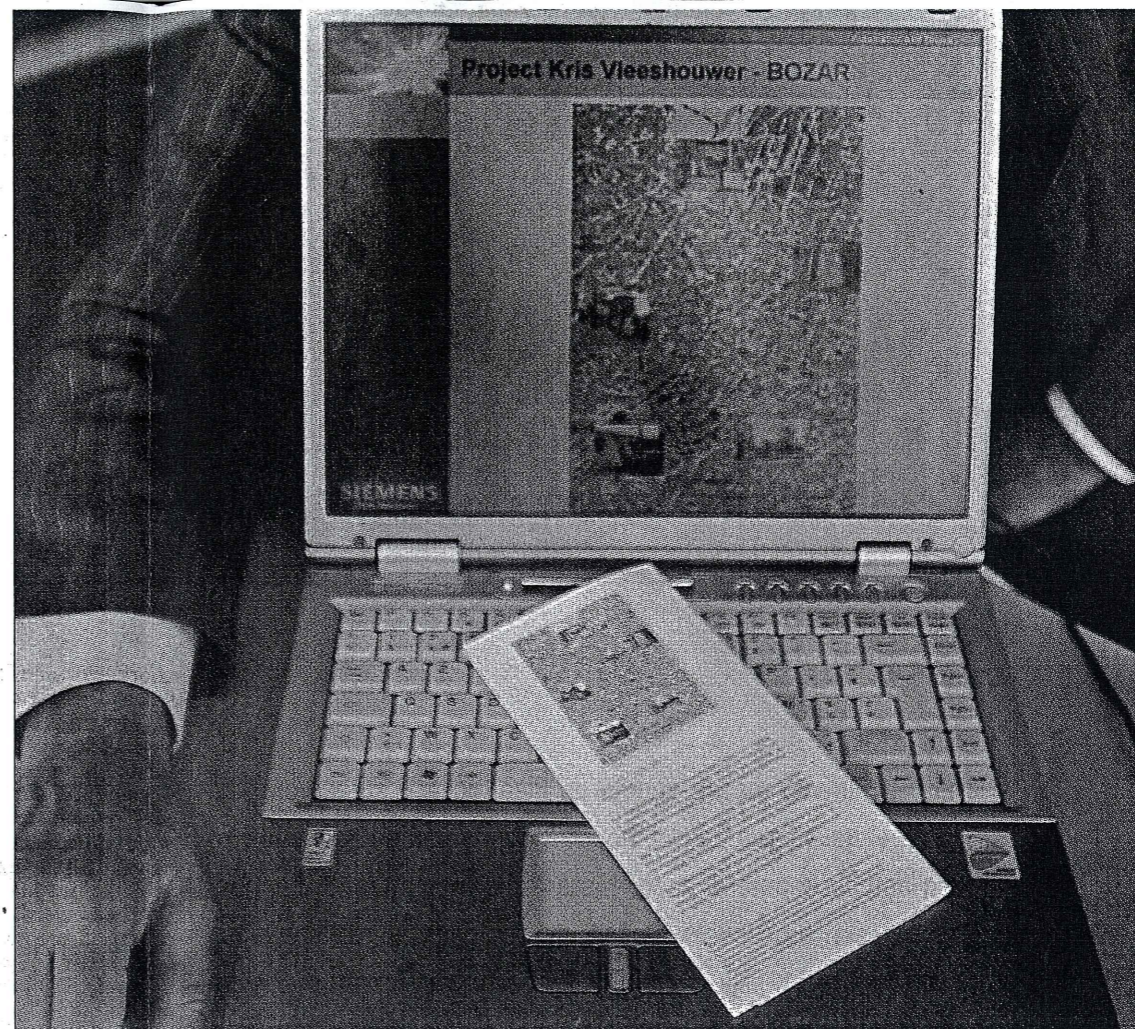
Arteconomy selecteerde de kunstenaar. 'Voor dit kunstproject was het belangrijk dat de kunstenaar toch wat technisch onderlegd was', legt Julie Vandenbroucke, voorzitter van Arteconomy, uit. 'Hij moet met de producten van Siemens kunnen werken. Daarnaast waren we ook op zoek naar een kunstenaar die in staat was om met anderen samen te werken.' De keuze viel op de installatiekunstenaar Kris Vleeschouwer. Na enkele bezoeken aan Siemens Automation & Drives en brainstormsessies werden de krijtlijnen van het project - Glassworks - zichtbaar. Op de kleine ring rond Brussel staan vanaf 22 juni op vijf locaties glascontainers die met het kunstencentrum Bozar verbonden zijn via camera's en sensoren. Zodra een fles in een van de containers gegooid wordt, wordt de installatie in het museum in beweging gebracht. In het project worden de nieuwste producten van de Siemens-afdeling geïntegreerd.

Stramien

Waarom beslist een bedrijf om met een kunstenaar samen te werken? Volgens Philip Maertens is de verklaring eenvoudig. Bedrijven zijn er niet alleen om winst te maken, stelt hij. 'Ondernemingen wor-

den beoordeeld op hun prestaties, managementstijl en omgang met het personeel en klanten, maar ze hebben ook een verantwoordelijkheid tegenover de maatschappij en de omgeving. 'Of dat nu via sport, kunst of cultuur gebeurt, maakt op zich weinig uit.'

Toch is de samenwerking met een kunstenaar iets unieks en speciaals, geeft Philip Maertens toe. 'Het kunstproject is een vehikel om een bepaald denkpatroon bij de medewerkers teweeg te brengen, om niet volgens de klassieke patronen, maar 'out of the box' te denken', legt hij uit. 'Door het project worden de ingenieurs creatief gestimuleerd op een manier die weinig of niet voorkomt in de industriële wereld. Het werkt prikkelend voor hen om naar andere oplossingen te zoeken. Wanneer je in een vast stramien zit, is er vaak geen ruimte om vernieuwing door te voeren of ontwikkel je een blinde vlek voor die vernieuwing. In het normale industriële denken is er sowieso ruimte voor creativiteit, maar we vinden impulsen van buitenaf toch heel belangrijk. Ze kunnen bijdragen tot creatief denken waardoor de medewerkers nieuwe wegen inslagen. Bij ons luidt ook de leuze: stilstaan is achteruitgaan. Hoe meer nieuwe ideeën je kunt genereren, hoe meer kans je hebt dat er één of twee ideeën tussen zitten die het commercialiseren waard zijn. Die externe impulsen zetten je aan bezig te zijn met zaken die je anders over het hoofd ziet. Nieuwe ideeën kunnen leiden tot nieuwe businessmodellen of producten in nichesegmenten.

Philip Maertens: 'Je kunt geen dure kunstwerken kopen op een moment dat de medewerkers moeten besparen.'

(Foto: Saskia Vanderstichele)

'Het was inderdaad verrassend om te zien waarvoor onze technologie gebruikt wordt', zegt Geert De Coninck, ingenieur bij Automation & Drives. 'In een video van Kris Vleeschouwer zagen we hoe de kunstenaar onze producten gebruikt. In een aquarium plaatste hij bijvoorbeeld een sensor. Wanneer een vis passeerde, ging er een deurtje klapperen. We zijn niet gewoon onze producten op die manier te zien. Tegelijk werden de ingenieurs ook creatief gestimuleerd. 'Over bepaalde zaken had de kunstenaar niet nagedacht', legt Geert De Coninck uit. 'Wanneer iemand een fles in de glascontainer gooit, vallen er ook flessen van de installatie in Bozar. Maar hij was uit het oog verloren dat er daar ook publiek rondloopt en dat het wel eens gevaarlijk kan zijn. Daarom hebben we een oplossing uitgedokterd die het veiliger moet maken. In dit kunstproject was onze belangrijkste taak de ideeën van de kunstenaar om te zetten in de technische wereld. Ik denk dat we nu aan scenario tien zitten sinds onze eerste brainstormsessie. En er zijn nog zaken waarvoor we een creatieve oplossing moeten zoeken.'

Siemens Automation & Drives stond voor een niet-alledaags project, anders dan ze gewoon waren. Philip Maertens: 'In de industrie weet je ongeveer wat je kan verwachten, hier niet. De medewerkers stonden opeens voor een nieuwe probleemstelling. Bijvoorbeeld: hoe detecteer je de flessen die in de

container gegooid worden, welke verbinding gebruik je tussen de containers en de rest van de installatie, welke sensoren of welk glas gebruik je? Het is niet zo simpel dat te realiseren, maar daar ligt dan ook de uitdaging.' Philip Maertens hoopt dat vanuit zijn afdeling met-tertijd allerlei initiatieven opduiken, onder welke vorm dan ook.

Knowhow

Ook voor de kunstenaar Kris Vleeschouwer was het project in meerdere opzichten interessant. Hij werkte eerder al met bedrijven, maar telkens op een kleinere schaal. De interesse met ondernemingen samen te werken, ligt vooral in de aard van zijn werk: bewegingsinstallaties die computergestuurd zijn. Hij somt de voordelen van de samenwerking op. In de eerste plaats voor het materiaal. 'Als kunstenaar werk je met een beperkt budget', zegt Kris Vleeschouwer. 'Het is niet altijd haalbaar het materiaal aan te kopen.' Ook de kennis en de knowhow van het bedrijf is belangrijk. 'Ik ben een beeldend kunstenaar, geen ingenieur. Aangezien mijn installaties vaak technische kennis vergen, is het goed om die knowhow uit te wisselen met de medewerkers.'

Door de samenwerking werd Vleeschouwer ook geconfronteerd met zaken zoals timemanagement, organisatie, communicatie of kort op de bal spelen. 'Het zijn termen

die in de economie voldoende bekend zijn, maar bij kunstenaars minder', zegt hij. 'Planning is niet altijd het sterkste punt in de kunstwereld. Het maken van een kunstwerk vergt veel tijd, energie en een heel denkproces, tot je overtuigd bent van wat je wil creëren. Door met Siemens samen te werken heb ik geleerd om kort op de bal te spelen en sneller beslissingen te nemen, dat werkt heel verfrissend.'

Realistisch

Kunstprojecten kunnen een draagvlak zijn om creativiteit en innovatie in het bedrijf te stimuleren. Dat de samenwerking met de kunstenaar tot meer innovatieve projecten leidt, gelooft Philip Maertens niet. 'Ik maak me geen illusies', zegt hij. 'Hier in Huizingen zijn we niet verantwoordelijk voor de productontwikkeling, daarover beslist het Duitse moederbedrijf. Het is wel zo dat we onze meest vooruitstrevende producten gebruiken om een antwoord te vinden op de probleemstelling.'

Leidt zo'n kunstproject niet te veel de aandacht af van de hoofdactiviteiten? Philip Maertens vindt van niet. Er zijn slechts enkele medewerkers bij het project betrokken, en dan nog niet eens voltijds. 'Onze medewerkers moeten sowieso de nieuwe producten uittesten. Of ze dat in het testlokaal doen of via het kunstproject, maakt weinig verschil uit. Het is wel leuker

'DOOR HET KUNSTPROJECT worden de ingenieurs creatief gestimuleerd op een manier die weinig of niet voorkomt in de industriële wereld. Het werkt prikkelend voor hen naar andere oplossingen te zoeken.'

Philip Maertens, directeur van Siemens Automation & Drives

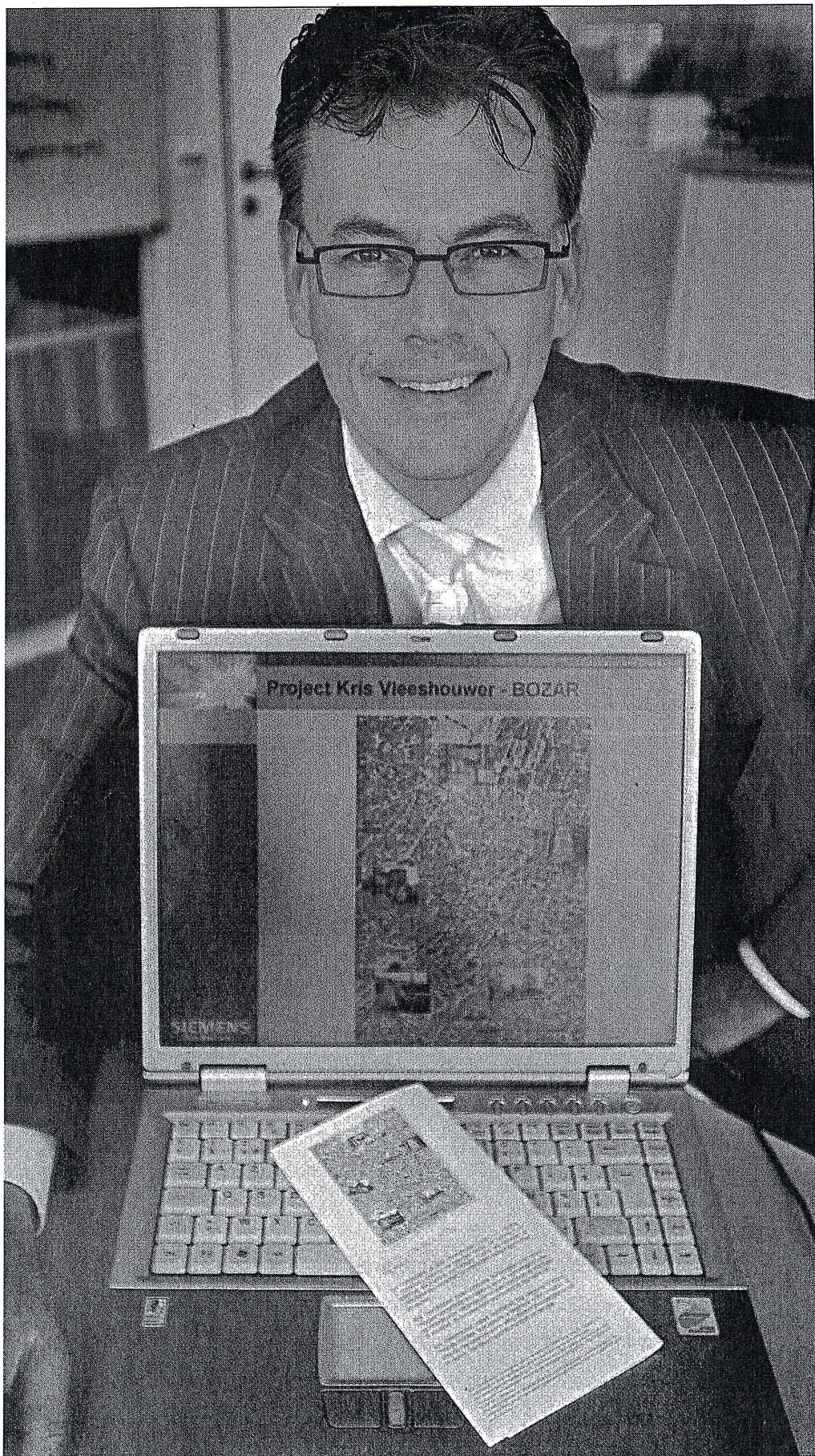
om tegen onze klanten te praten over onze producten aan de hand van het kunstproject dan een droge uitleg te geven over het productieproces. Bij een gunstige evaluatie van het kunstproject, wil Philip Maertens wel meerdere kleine teams of productielijnen inschakelen. 'We willen het wel langzaam laten groeien, het moet van binnenuit komen en niet opgelegd worden. Op die manier krijg je ook minder weerstand.'

Siemens Automation & Drives is tevreden dat het bedrijf een professioneel resultaat kon neerzetten door twee verschillende werelden bij elkaar te brengen. Ook de informele manier van samenwerken was verfrissend. 'Natuurlijk moeten er duidelijke afspraken bestaan tussen het bedrijf en de kunstenaar, maar het tot stand komen ervan gebeurde op een minder strikte manier dan we gewoon zijn', legt Philip Maertens uit. 'Zowel in de contacten met klanten als medewerkers moet het volgens mij mogelijk zijn om op een meer informele manier samen te werken en afspraken te maken op basis van openheid en vertrouwen. In economisch moeilijke tijden is het belangrijk om dergelijke netwerken te vormen.'

Het project heeft duidelijk aangetoond dat er een raakvlak is tussen kunst en economie. 'Maar dat zou niet mogelijk zijn, indien er geen bereidheid was tot flexibiliteit en samenwerking', voegen Philip Maertens en Kris Vleeschouwer eraan toe. 'Het project mag je niet zien als een promotiemachine, maar als een gedeelde samenwerking tussen meerdere partijen.'

Melanie DE VRIEZE

Het kunstwerk van Kris Vleeschouwer past in de Prijs Jonge Belgische schilderkunst en is vanaf 22 juni te bekijken

'DOOR HET KUNSTPROJECT worden de ingenieurs creatief gestimuleerd op een manier die weinig of niet voorkomt in de industriële wereld. Het werkt prikkelend voor hen naar andere oplossingen te zoeken.'

Philip Maertens, directeur van Siemens Automation & Drives

om tegen onze klanten te praten over onze producten aan de hand van het kunstproject dan een droge uitleg te geven over het productieproces.' Bij een gunstige evaluatie van het kunstproject, wil Philip Maertens, ook moeder, kleine